

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 3. 2023, sp. zn. 6 To 390/2022, ECLI:CZ:KSUL:2023:6.TO.390.2024.1

Číslo: 39/2024

Právní věta:

I. Pro rozhodnutí o nároku poškozeného na náhradu majetkové škody spočívající v ušlém výdělku ze závislé činnosti po dobu pracovní neschopnosti postupem podle § 228 odst. 1 tr. ř. se výše průměrného výdělku (od něhož jsou při stanovení výše náhrady odečítány poškozenému vyplacené náhrady mzdy či platu a dávky nemocenského pojištění) určuje z hrubé (a nikoli čisté) mzdy nebo platu, zúčtovaného k výplatě zaměstnanci v rozhodném období. V návaznosti na to je poškozený povinen uvést takovou obdrženou náhradu v rámci svého daňového přiznání jako další příjem a odvést z něj daň, případně další odvody (pojistné na sociální zabezpečení a na veřejné zdravotní pojištění).

II. Soud rozhodující v adhezním řízení podle § 228 odst. 1 tr. ř. uloží obviněnému nahradit poškozenému úrok z prodlení z konkrétní požadované částky (jistiny), i pokud jeho výši poškozený přesně nevyčíslil, ale uplatnil ho obecně, např. že ho požadoval v roční výši podle nařízení vlády č. 351/2013 Sb.

Soud: Krajský soud v Ústí nad Labem

Datum rozhodnutí: 29.03.2023

Spisová značka: 6 To 390/2022

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení, Náhrada škody

Předpisy: § 228 odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Ústí nad Labem z podnětu odvolání poškozených A. F. a Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky zrušil podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 10. 2022, sp. zn. 32 T 66/2022, ve všech výrocích o náhradě majetkové škody a nemajetkové újmy a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu ve věci podle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr. ř. rozhodl.

Dosavadní průběh řízení

1. Napadeným rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 10. 2022, sp. zn. 32 T 66/2022, byl obžalovaný V. S. uznán vinným ze spáchání přečinů ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, odst. 2 písm. e) tr. zákoníku a výtržnictví podle § 358 odst. 1 tr. zákoníku, za které byl odsouzen podle § 146 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku, § 84 tr. zákoníku a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let za současného vyslovení dohledu. Současně byla obžalovanému podle § 85 odst. 3 tr. zákoníku uložena povinnost, aby v průběhu zkušební doby podle svých sil nahradil majetkovou škodu a odčinil nemajetkovou újmu, které trestným činem způsobil. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu byla uložena povinnost zaplatit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky částku 26 795 Kč jako náhradu majetkové škody a poškozenému A. F. částku 1 000 Kč jako náhradu majetkové škody a dále částku 75 746 Kč jako náhradu nemajetkové újmy. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený A. F. se zbytky svých nároků na náhradu majetkové škody a na náhradu nemajetkové újmy odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních. Podle skutkových zjištění okresního soudu se obžalovaný V. S. uvedených trestných činů dopustil tím, že dne 24. 6. 2021 v době od 0:50 hodin do 0:54 hodin, ve vlakové soupravě Českých drah číslo Sp. 1977, jedoucí po železniční trati z XY do XY, mezi stanicemi XY – hlavní nádraží a XY, v posledním vagónu vlakové soupravy, určeném pro přepravu osob, v době, kdy uličkou procházel kolem na sedadle sedícího poškozeného A. F., tohoto bez jakéhokoliv iniciačního důvodu oslovil výrazem ve smyslu černá mrdko nebo zasranej Cikáne a odešel dále do vozu, po chvíli trvající jednotky minut, se však obžalovaný vrátil, postavil se před poškozeného a tomuto začal říkat: „Ty černá svině, ty bereš sociální dávky!“, a když mu na to poškozený odpověděl, že za život vydělal více než obžalovaný, tak obžalovaný vytáhl pravděpodobně z pouzdra na opasku kovový teleskopický obušek nezjištěné značky, rychlým švihem provedl tzv. frikční aretaci, čímž obušek rozložil do plné délky a ihned tímto napadl poškozeného tak, že jej opakovaně, cca 15 krát, udeřil do těla, především pak do hlavy, čemuž se poškozený začal aktivně bránit jednak vykrýváním ran rukama a dále pak chycením obžalovaného a útokem prsty rukou proti očím obžalovaného, na základě toho obžalovaný svého fyzického útoku zanechal a od poškozeného odešel, po zastavení ve stanici XY z vlaku vystoupil, čímž poškozenému způsobil sedm tržně zhmožděných ran v délce 2 až 8 cm ve vlasové části hlavy, provázených krvácením a bolestivostí s dobou zhojení pevnými jizvami přibližně dva týdny, a spirální zlomeninu proximálního článku prostředníku pravé ruky s průvodní bolestivostí, otokem a krevním výronem do podkoží, která musela být řešena operativní cestou z důvodu srovnání úlomků a zpevnění kovovým materiálem, kdy hojení kosti lze vymezit délkou osmi týdnů, a současně byla v souvislosti s utrpěnými zraněními poškozenému vystavena pracovní neschopnost trvající od 24. 6. 2021 do 27. 8. 2021.

II.

Odvolání poškozených

2. Proti tomuto rozsudku podal poškozený A. F. prostřednictvím svého zmocněnce včasné odvolání směřující fakticky proti výrokům o náhradě škody a o náhradě nemajetkové újmy, které odůvodnil takto: poškozený v řízení před prvoinstančním soudem uplatnil řádně a včas své nároky na náhradu újmy v celkové výši 132 288,13 Kč. Poškozený uplatnil v rámci prvoinstančního řízení svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy na zdraví – bolestného ve výši 50 746 Kč; náhradu nákladů za vypracování znaleckého posudku ve výši 4 000 Kč, náhradu majetkové újmy za poškozený telefon ve výši 3 900 Kč, náhradu ztráty na výděлку po dobu dočasné pracovní neschopnosti ve výši 23 642,13 Kč a náhradu duševních útrap ve výši 50 000 Kč. Prvoinstanční soud však rozsudkem v části nároků poškozeného odkázal na občanskoprávní řízení, a to s částí nároku na náhradu majetkové újmy za poškozený telefon ve výši 2 900 Kč, s částí nároku na náhradu duševních útrap ve výši 25 000 Kč a s nárokem na náhradu ztráty na výděлку po dobu dočasné pracovní neschopnosti ve výši 23 642,13 Kč.

Prvoinstanční soud odkázal poškozeného s nárokem na náhradu ztráty na výdělků po dobu dočasné pracovní neschopnosti na občanskoprávní řízení z toho důvodu, že měl při výpočtu nesprávně vycházet z průměrného hrubého měsíčního výdělku, nikoli z čistého, čistý výdělek nevyplývá ani z dalších důkazů. Poškozený je však přesvědčen, že při výpočtu je podle zákonné úpravy nutné vycházet z průměrného hrubého měsíčního výdělku, a proto považuje výrok o náhradě škody a nemajetkové újmy v rozsahu odkázání poškozeného s jeho nárokem na náhradu za ztrátu na výdělků ve výši 23 642,13 Kč na civilní řízení za nesprávný. Podle § 2962 odst. 1 o. z. se náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti poškozeného hradí peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před vznikem újmy a náhradou toho, co poškozenému bylo vyplaceno v důsledku nemoci či úrazu podle jiného právního předpisu. Podle komentářové literatury (HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1731) se zjišťování průměrného výdělku zaměstnance provádí v souladu s § 351 a násl. zák. práce. Průměrným výdělkem zaměstnance se přitom rozumí podle § 352 zák. práce průměrný hrubý výdělek, přičemž průměrný výdělek se zjistí podle § 353 odst. 1 zák. práce z hrubé mzdy zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období. Poškozený byl ode dne 24. 6. 2021 do 27. 8. 2021 v dočasné pracovní neschopnosti. Za období od 24. 6. 2021 do 7. 7. 2021 poškozený obdržel částku ve výši 6 377 Kč, a to jako náhradu mzdy od svého zaměstnavatele za prvních 14 dní dočasné pracovní neschopnosti. Za období od 8. 7. 2021 do 27. 8. 2021 poškozený obdržel částku ve výši 25 697 Kč jako dávky nemocenského pojištění. Celkem tedy poškozený za období od 24. 6. 2021 do 27. 8. 2021 obdržel částku ve výši 32 074 Kč (viz rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti ze dne 24. 6. 2021, potvrzení o ztrátě na výdělků vyplněné zaměstnavatelem a OSSZ, potvrzení o celkové výši vyplacených dávek nemocenského pojištění a výplatní páska za měsíc leden, únor a březen 2021 (již založeno ve spise). V případě, že by poškozený nebyl v pracovní neschopnosti, náležela by mu za období od 24. 6. do 30. 6. 2021 mzda ve výši 5 518,13 Kč (33,75 h x 163,50 Kč). Počet hodin v uvedeném výpočtu odpovídá počtu hodin, které poškozený strávil v dočasné pracovní neschopnosti v měsíci červnu a částka 163,50 Kč odpovídá průměrnému hodinovému hrubému výdělků vyplývajícimu z potvrzení o ztrátě na výdělků (viz potvrzení o ztrátě na výdělků vyplněné zaměstnavatelem a OSSZ, výplatní páska za měsíc leden, únor a březen 2021 a výplatní páska za měsíc červen 2021). Za měsíc červenec 2021 by poškozenému náležela průměrná hrubá mzda ve výši 26 660 Kč, což vyplývá z potvrzení o ztrátě na výdělků vyplněné zaměstnavatelem a OSSZ (viz potvrzení o ztrátě na výdělků vyplněné zaměstnavatelem a OSSZ a výplatní páska za měsíc leden, únor a březen 2021). Za měsíc srpen 2021 (od 1. 8. 2021 do 27. 8. 2021, tj. do skončení dočasné pracovní neschopnosti) by poškozenému náležela mzda ve výši 23 538 Kč, a to proto, že od průměrné hrubé mzdy ve výši 26 660 Kč, na kterou by měl poškozený nárok, je nutné odečíst mzdu ve výši 3 122 Kč, která byla poškozenému za práci vykonanou ve dnech 30. 8. 2021 a 31. 8. 2021 vyplacena. Pokud by poškozený nebyl dočasně práce neschopný, obdržel by za období od 24. 6. 2021 do 27. 8. 2021 mzdu ve výši 55 716,13 Kč. Rozdíl tedy činí 23 642,13 Kč (viz potvrzení o ztrátě na výdělků vyplněné zaměstnavatelem a OSSZ, výplatní páska za měsíc leden, únor a březen 2021 a výplatní páska za měsíc srpen 2021). Poškozený proto uplatnil nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti za období od 24. 6. 2021 do 27. 8. 2021, a to ve výši 23 642,13 Kč. To, že poškozený správně vyčíslil ztrátu na výdělků, potvrzuje také skutečnost, že ztráta na výdělků podle § 4 odst. 1 písm. d) bod 1. zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, je zdanitelným příjmem. Poškozený tedy svůj nárok na náhradu ztráty na výdělků uplatnil řádně a včas a správným způsobem. Prvoinstanční soud však nepostupoval správně, pokud poškozeného v rozsahu nároku na náhradu za ztrátu na výdělků ve výši 23 642,13 Kč odkázal na občanskoprávní řízení. Poškozený rovněž nesouhlasí s tím, že mu nebyla v rámci adhezního řízení přiznána plná náhrada za duševní útrapy. Obžalovaný poškozeného bezdůvodně napadl teleskopickým obuškem a způsobil mu tak vícero zranění. Napadení přitom nemělo žádný důvod a poškozený se z něj dodnes nevzpamatoval. Od té doby nevěří lidem, je ostražitý, bojí se mezi lidmi chodit nebo jezdit vlakem. Často se mu o zážitku zdá a celkově ho opustila psychická pohoda. Podrobně své útrapy popsal v dopise, který je součástí spisu. Je přitom přesvědčen, že 50 000 Kč je

naprostým minimem, které by mu za toto mělo náležet, ačkoliv se samozřejmě nejedná o částku, která by strašný zážitek dokázala kompenzovat. S ohledem na výše uvedené obžalovaný navrhuje, aby odvolací soud zrušil rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 10. 2022, sp. zn. 32 T 66/2022, a to ve výroku o náhradě škody a nemajetkové újmy a znovu rozhodl tak, že obžalovaný je povinen zaplatit poškozenému částku ve výši 24 642,13 Kč jako náhradu majetkové škody a dále částku ve výši 100 746 Kč jako náhradu nemajetkové újmy.

3. Shora označený rozsudek napadla svým včasným odvoláním rovněž poškozená Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. Brojila jím proti výroku o náhradě škody, v němž podle ní chybí uložení povinnosti obžalovanému zaplatit zákonný úrok z prodlení z částky 26 795 Kč do zaplacení, ačkoli byl tento požadavek součástí jejího připojení se s nárokem do trestního řízení. V této souvislosti zároveň podotkla, že k trestnímu řízení se připojila do spisu vedeného policejním orgánem dne 7. 10. 2021 (podáním doručeným dne 8. 10. 2021) s konkrétně vyčíslenou částkou 26 795 Kč, a to včetně návrhu, aby vedle této částky byla obžalovanému uložena povinnost zaplatit z ní úrok z prodlení jdoucí ode dne právní moci rozsudku a ve výši podle nařízení vlády č. 351/2013 Sb. Má za to, že požadavek na stanovení úroků z prodlení měl být součástí odsuzujícího rozsudku, přičemž se opírá mj. o rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 10. 2021, sp. zn. 7 To 96/2021. Závěrem tedy navrhla, aby byl k již uložené povinnosti zaplatit jí na náhradě škody částku 26 795 Kč doplněn také zákonný úrok z prodlení ve výši 11,75 % (podle nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů s uplatněním pohledávky, pro první pololetí roku 2022) z částky 26 795 Kč ode dne právní moci rozsudku do zaplacení.

III. Důvodnost odvolání

4. Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud odvolací přezkoumal z podnětu odvolání obou poškozených podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost napadených výroků o náhradě majetkové škody a nemajetkové újmy, jakož i správnost postupu řízení předcházejícího jejich vydání, a dospěl k závěru o částečné důvodnosti odvolání poškozeného A. F. a plné důvodnosti odvolání poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky.

5. Ohledně odvolání poškozeného A. F. je předně třeba uvést, že tento v adhezním řízení požadoval přiznání nároku na zaplacení nemajetkové újmy spočívající v odškodnění za bolest ve výši 50 746 Kč, který mu okresní soud zcela přiznal, dále nároku na zaplacení nákladů ve výši 4 000 Kč vynaložených na vypracování znaleckého posudku (jehož předmětem bylo ohodnocení bolesti) soudní znalkyní MUDr. Lucií Laclovou, který mu okresní soud v této fázi řízení (zcela správně) odmítl přiznat, neboť o tomto se nerozhoduje v adhezním řízení, nýbrž až (v případě jeho uplatnění) v rámci porozsudkové agendy jakožto o nákladu spojeném s účastí poškozeného v trestním řízení podle § 154 tr. ř., a také nároku na náhradu majetkové škody vzniklé v důsledku jednání obžalovaného na jeho mobilním telefonu ve výši 3 900 Kč, který mu okresní soud na základě odborného vyjádření soudního znalce Pavla Tesaře přiznal toliko ve výši 1 000 Kč. V této části poškozený A. F. rozhodnutí soudu prvního stupně plně akceptoval a svým odvoláním proti němu nebrojí.

6. Dále poškozený A. F. požadoval přiznání nároku na náhradu majetkové škody spočívající ve ztrátě na výdělku po dobu dočasné pracovní neschopnosti ve výši 23 642,13 Kč. S tím jej okresní soud plně odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních, v podstatě proto, že poškozený při výpočtu výše požadované náhrady vycházel ze svého hrubého průměrného měsíčního výdělku, což bylo podle názoru okresního soudu nesprávné a správně měl poškozený vycházet z čistého průměrného měsíčního výdělku, jehož výše však ani z dalších důkazů nebyla zřejmá; proti tomu poškozený svým odvoláním brojí. V této části bylo odvolání poškozeného A. F. shledáno zcela důvodným.

7. I v případě náhrad škody podle § 2962 a násl. o. z., tj. v případech, kdy škůdce není zaměstnavatel

poškozeného, je třeba, pokud poškozený před vznikem škody dosahoval výdělku v pracovním poměru, postupovat podle § 351 a násl. zák. práce. Zákoník práce na řadě míst pracuje s pojmem průměrný výdělek a s jeho násobky. Způsob zjišťování průměrného výdělku pro pracovněprávní účely stanoví § 351 až § 362 zák. práce. Průměrný výdělek se určuje z hrubé mzdy nebo platu, zúčtovaného k výplatě zaměstnanci v rozhodném období, a z doby odpracované v rozhodném období (srov. § 352 zák. práce – průměrným výdělkem zaměstnance se rozumí průměrný hrubý výdělek, nestanoví-li pracovněprávní předpisy jinak). Odpracovanou dobou je doba, za kterou zaměstnanci přísluší mzda nebo plat (nikoli jejich náhrady). Rozhodným obdobím je kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu čtvrtletí, ve kterém je průměrný výdělek použit pro uspokojení nároků zaměstnance. Z této úpravy sice existují určité výjimky, z nichž žádná však nedopadá na posuzovaný případ poškozeného A. F. Základní formou průměrného výdělku je průměrný hodinový výdělek (§ 356 zák. práce). Má-li být uplatněn průměrný hrubý měsíční výdělek, přepočítá se průměrný hodinový výdělek na jeden měsíc podle průměrného počtu pracovních hodin připadajících na jeden měsíc v průměrném roce. Průměrný rok pro tento účel má 365,25 dnů. Průměrný hodinový výdělek zaměstnance se vynásobí týdenní pracovní dobou zaměstnance a koeficientem 4,348. Tento koeficient vyjadřuje průměrný počet týdnů připadajících na jeden měsíc v průměrném roce.

8. Výše uvedené právní posouzení věci odvolacím soudem, podle něhož je třeba vycházet z hrubého výdělku poškozeného A. F., koresponduje též s tím, co uvádějí uznávané komentáře k občanskému zákoníku. Za všechny srov. např. HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1731, marg. č. 7–8 (Zjišťování průměrného výdělku zaměstnance se provádí v souladu s § 351a násl. zák. práce. Průměrný výdělek se odvíjí od hrubé mzdy nebo platu zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a z odpracované doby v tomto období. Jestliže zaměstnanec v tomto období neodpracoval alespoň 21 dnů, zjistí se průměrný výdělek z hrubé mzdy nebo platu, které zaměstnanec dosáhl od počátku tohoto období, popřípadě z hrubé mzdy nebo platu, které by zřejmě dosáhl; přitom se přihledne zejména k obvyklé výši jednotlivých složek mzdy nebo platu zaměstnance nebo ke mzdě nebo platu zaměstnanců vykonávajících stejnou práci nebo práci stejné hodnoty. Rozhodným obdobím je zpravidla předcházející kalendářní čtvrtletí, ale § 382 odst. 1 zák. práce stanoví, že při zjišťování průměrného výdělku pro účely náhrady újmy při pracovních úrazech nebo nemocech z povolání je rozhodným obdobím předchozí kalendářní rok, je-li toto rozhodné období pro zaměstnance výhodnější. Ke stejné úvaze by se tak mělo přistoupit při jakékoli škodě vyplývající z ublížení na zdraví. Znamená to, že při zjišťování průměrného výdělku, který má být vzat za základ pro účely náhrady škody, je třeba vypočítat průměrné výdělků vycházející z obou rozhodných období a jejich porovnáním zjistit průměrný výdělek výhodnější.) či PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 4. [Závěrečná práce. Průměrný výdělek se zjistí z hrubé mzdy nebo platu v rozhodném období a z odpracované doby v rozhodném období. Tím je obecně předchozí kalendářní čtvrtletí. Průměrný výdělek se zjistí jako průměrný hodinový výdělek. Pro průměrný hrubý měsíční výdělek se průměrný hodinový výdělek přepočítá na 1 měsíc podle průměrného počtu pracovních hodin připadajících na 1 měsíc v průměrném roce (365,25 dnů). Průměrný hodinový výdělek zaměstnance se vynásobí týdenní pracovní dobou zaměstnance a koeficientem 4,348, který vyjadřuje průměrný počet týdnů připadajících na 1 měsíc v průměrném roce.]

9. Není sporu o tom, že náhrada se podle příslušných předpisů zaměstnanci poskytuje do výše průměrného (pravděpodobného) výdělku před vznikem škody, nicméně závěr, který v dané věci učinil Okresní soud v Ústí nad Labem, by odpovídal dávnější právní úpravě, kdy se při výpočtu vycházelo z čistých výdělků v případě, že náhrada příslušela zaměstnanci před 1. 1. 1993. V případě, že příslušela po 31. 12. 1992, je již třeba při výpočtu vycházet z výdělků hrubých.

10. Nedošlo-li by k trestnému činu obžalovaného, jímž způsobil poškozenému A. F. újmu na zdraví,

vynaložil by zaměstnavatel poškozeného v souvislosti s výkonem jeho práce mzdové prostředky ve výši měsíčního hrubého výdělku, namísto nichž zde ale v důsledku trestného činu obžalovaného, který měl za následek dočasné vyřazení poškozeného z pracovního procesu, nastupuje plnění samotného obžalovaného V. S. dané jeho odpovědností za škodu, který je tak povinen hradit to, co by jinak hradil zaměstnavatel poškozeného. Faktem nepochybně je, že A. F. by od svého zaměstnavatele obdržel měsíční výdělek v čistém, po odečtení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pojistného na všeobecné zdravotní pojištění a zálohy na daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti. Jakmile mu tedy obžalovaný zaplatí náhradu za ztrátu na výdělkem vypočítanou v souladu s právní úpravou z průměrného hrubého měsíčního výdělku, bude poté na druhou stranu povinností A. F., aby toto plnění uvedl v rámci svého daňového přiznání jako další příjem a odvedl z něj daň. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, totiž v § 4 odst. 1 písm. d) sice uvádí, že od daně se osvobozuje mj. přijatá náhrada majetkové nebo nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku, plnění z pojištění odpovědnosti za škodu, plnění z cestovního pojištění, avšak zároveň z toho stanoví pět výjimek, na které se toto osvobození se nevztahuje, mezi nimiž je hned pod bodem 1. uvedena náhrada za ztrátu příjmu; přijatou náhradou za ztrátu příjmu se rozumějí zejména náhrady za ztrátu na výdělkem. Typické je v daňové oblasti zdanění náhrady ušlého výdělku (náhrady za ztrátu příjmu) v případě pracovního úrazu, ale naprosto shodná situace panuje, pokud nešlo o úraz pracovní a plnění poskytuje škůdce odlišný od zaměstnavatele (zde obžalovaný V. S.), avšak stanovené podle shodných pravidel plynoucích z občanského zákoníku ve spojení se zákoníkem práce. Zde podléhá dani z příjmů náhrada ušlého výdělku po dobu dočasné pracovní neschopnosti (a případně i po pracovní neschopnosti). Naopak bolestné a ztížení společenského uplatnění je od daně z příjmů osvobozeno (stejně tak náhrada nákladů spojených s léčením nebo náhrada věcné škody). Poškozený A. F. si nicméně bude muset sám podat daňové přiznání, jelikož náhrada ušlého výdělku se považuje za příjem od druhého plátce mzdy (zaměstnavatele), a tudíž bude mít dva souběžné příjmy. Do daňového přiznání bude muset uvést součet příjmů od obou plátců (zaměstnavatele i obžalovaného). Zároveň také bude muset poškozený A. F. s příslušnými orgány (správou sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovnou) řešit otázku případných dalších odvodů (sociálního a zdravotního pojištění, které by jinak srazil z jeho mzdy přímo zaměstnavatel).

11. Po vyjasnění shora uvedené problematiky je tak zřejmé, že okresní soud pochybil, pokud obžalovaného nezavázal povinností zaplatit poškozenému A. F. náhradu za ztrátu na výdělkem (náhradu ušlého výdělku) v jím požadované výši odvozené od průměrného hrubého měsíčního výdělku, která byla doložena potřebnými důkazy (zejména lékařským rozhodnutím o dočasné pracovní neschopnosti, potvrzením zaměstnavatele o ztrátě na výdělkem a době pracovní neschopnosti, potvrzeními okresní správy sociálního zabezpečení o výši dávek nemocenského pojištění a jejich vyplacení, výplatními páskami za měsíce leden až březen a srpen 2021, vyúčtováním zaměstnance za měsíc červen 2021). Příslušný výpočet lze vyjádřit následujícím vzorcem: náhrada za ztrátu na výdělkem po dobu pracovní neschopnosti = průměrný výdělek – (náhrada mzdy + dávky nemocenského). Náhrada mzdy není dávkou nemocenského pojištění a zaměstnavatel ji vyplácí na základě předložení dokladů o dočasné pracovní neschopnosti (tedy rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti a rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti nebo potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti, trvá-li tato déle než čtrnáct kalendářních dnů). Její poskytování je upraveno zákoníkem práce. Náhrada za ztrátu na výdělkem je dílčím majetkovým právem na náhradu škody, jehož účelem je zajistit poškozenému, který se léčil či stále léčí poté, co mu bylo ublíženo na zdraví, kompenzaci výpadku v jeho příjmu. Východiskem je, jak už bylo výše v odůvodnění tohoto rozsudku vysvětleno, průměrný výdělek poškozeného, který se odvíjí od hrubé mzdy (nebo platu) zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a odpracované doby v tomto období, jímž je zpravidla předcházející kalendářní čtvrtletí. Právní předpisy v první řadě předpokládají, že náhrada se poskytuje peněžitým důchodem, tedy opakovaným peněžitým plněním – rentou, vyloučen však není ani jiný způsob náhrady, typicky poskytnutí jednorázového plnění (tzv. odbytného) odpovědnou osobou. To je i případ posuzované věci.

12. Veden výše uvedenými skutečnostmi tedy Krajský soud v Ústí nad Labem dospěl k závěru, že je namístě zavázat obžalovaného v adhezním řízení povinností, aby poškozenému A. F. zaplatil na náhradu majetkové škody vedle nesporné částky 1 000 Kč za poškození mobilního telefonu též částku 23 642,13 Kč představující náhradu za ztrátu na výdělku po dobu jeho dočasné pracovní neschopnosti trvající od 24. 6. 2021 (datum spáchání trestného činu a vzniku újmy na zdraví) do 27. 8. 2021, neboť za dané období poškozený od svého zaměstnavatele obdržel pouze částku 6 377 Kč (náhrada mzdy za prvních čtrnáct dnů dočasné pracovní neschopnosti) a od českého státu reprezentovaného příslušnou správou sociálního zabezpečení obdržel částku 25 697 Kč (dávky nemocenského pojištění), celkem tedy inkasoval částku 32 074 Kč, avšak nebýt trestného činu obžalovaného, který mu způsobil újmu na zdraví, činila by jeho hrubá mzda 55 716,13 Kč. Je nicméně třeba znovu zopakovat, že následně ještě bude povinností A. F. daný příjem v příslušné části zdanit a zabývat se i otázkou provedení dalších odvodů.

13. až 20. V další části odůvodnění svého rozsudku Krajský soud v Ústí nad Labem vypořádal námitky poškozeného A. F. týkající se jeho nároku na odčinění nemajetkové újmy.

21. Proto byl napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. z podnětu odvolání poškozeného A. F. částečně zrušen ve výrocích o náhradě škody a nemajetkové újmy, které se jej týkají, a podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo znovu rozhodnuto tak, že obžalovaný byl podle § 228 odst. 1 tr. ř. zavázán povinnostmi zaplatit A. F. na náhradu majetkové škody částku 24 612,13 Kč (sestavující z částky 1 000 Kč vyjadřující věcnou škodu na mobilním telefonu a z částky 23 612,13 Kč představovanou ušlým výdělkem) a na náhradu nemajetkové újmy částku 75 746 Kč (sestavující z odškodnění za bolest ve výši 50 746 Kč a z další nemajetkové újmy ve výši 25 000 Kč). Se zbytky svých nároků na náhradu škody a nemajetkové újmy byl A. F. podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

22. Pokud jde o odvolání poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, je pravdou, že policejní orgán činný ve věci v přípravném řízení obdržel řádné a včasné podání, jímž se připojila k trestnímu řízení proti obžalovanému s nárokem na náhradu majetkové škody, které zahrnovalo nejen jistinu (náklady vynaložené na léčení primárního poškozeného A. F., jenž je pojištěncem Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky), ale také úrok z prodlení z předmětné částky 26 795 Kč, jehož se zdravotní pojišťovna coby sekundární poškozená s poukazem na nařízení vlády č. 351/2013 Sb. rovněž domáhala, a to ode dne právní moci rozsudku. Okresní soud v Ústí nad Labem požadavek na uložení povinnosti k náhradě majetkové škody včetně úroku z prodlení buďto přehlédl, nebo o něm nerozhodl záměrně, avšak v takovém případě z důvodů, které vůbec nelze z odůvodnění rozsudku seznat. Již soud prvního stupně měl všechny podklady pro své rozhodnutí a měl možnost formulovat příslušný rozsudečný výrok způsobem vyhovujícím požadavku na jeho dostatečnou jasnost a určitost též ohledně požadovaného příslušenství pohledávky, což ale neučinil.

23. Pokud jde o samotnou úrokovou sazbu, tato jasně vyplývá z ustanovení § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., podle něhož výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o osm procentních bodů. V době, kdy se Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky se svým nárokem k trestnímu řízení proti obžalovanému připojila, neměla možnost specifikovat výši úroku konkrétním číselným údajem a přesně označit počátek prodlení, neboť jí tehdy ještě nemohlo být (*pro futuro*) známo, kterého dne bude obžalovaný některým z orgánů činných v trestním řízení (např. policejním orgánem při prostudování spisu při skončení vyšetřování nebo soudem na počátku dokazování v hlavním líčení či ještě později doručením písemného vyhotovení rozsudku do vlastních rukou) informován o jejím požadavku na náhradu majetkové škody v konkrétní výši, popř. kdy se o něm dozví jiným způsobem (např. aktivním nahlédnutím do spisu). Vzhledem k tomu poškozené nemohlo být známo nejen to, kdy započne prodlení obžalovaného, ale ani to, jak vysoká bude toho dne sazba úroku z prodlení, neboť její určení se v pololetních intervalech odvíjí právě od výše 2T repo sazby

stanovené Českou národní bankou, která se v čase průběžně mění. Situaci zde nelze zcela rovnocenně srovnávat s řízením ve věcech občanskoprávních, neboť při podání civilní žaloby, jejímž předmětem je peněžité plnění, bývá standardně situace taková, že žalovaný v době podání žaloby již v prodlení je a okamžik počátku prodlení je zřejmý např. ze smlouvy, ze splatnosti faktury apod. Jde-li např. o požadavky na náhradu nákladů řízení, bývá tato povinnost v občanskoprávních sporech ukládána typicky ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku, tedy také bez uvedení konkrétního data, neboť v době takového rozhodnutí není jasné, kdy konkrétně (kterého dne) rozsudek právní moci nabude, a neznamená to neurčitost nebo nejasnost rozsudečného výroku či předtím žalobního petitu.

24. Z výše rozvedených důvodů musel být napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. částečně zrušen též z podnětu odvolání poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky ve výroku týkajícím se této poškozené a podle § 259 odst. 3 tr. ř. muselo být znovu a komplexně rozhodnuto v intencích shora uvedeného, neboť úrok z prodlení je příslušenstvím nároku poškozeného na náhradu majetkové škody. Úrok je obecně namístě přiznat dokonce i v situaci, kdy poškozený řádně a včas uplatnil jen nárok na náhradu majetkové škody (jistiny) a úroku z prodlení se domáhá teprve v odvolacím řízení (srov. rozhodnutí publikované pod č. [50/1986](#) Sb. rozh. tr.); tím spíše je namístě učinit tak již v řízení před soudem prvního stupně, pokud již tehdy byl příslušný nárok týkající se jak jistiny, tak i jejího příslušenství, řádně uplatněn (byť obecněji, např. tak, že úrok je požadován ve výši odpovídající nařízení vlády č. 351/2013 Sb. a ode dne právní moci rozsudku, což ale umožňuje snadno dovodit jeho konkrétní výši).

25. Při posouzení (míry) důvodnosti odvolání poškozené a úvaze, jak konkrétně rozhodnout, se odvolací soud v první řadě musel zabývat otázkou počátku prodlení. Obžalovaný musí být nejprve vyzván k plnění, neboť doba splatnosti závazku z náhrady majetkové škody není právním předpisem stanovena a v posuzované věci nebyla ani dohodnuta. Obžalovaný je tak povinen splnit dluh prvního dne poté, kdy byl o plnění věřitelem požádán, čímž se v trestním řízení rozumí okamžik, kdy se coby povinný dozvěděl o uplatnění nároku na náhradu majetkové škody poškozenou (v daném případě Všeobecnou zdravotní pojišťovnou České republiky). Jinak řečeno, podstatný je zde okamžik, kdy se obžalovaný dozvěděl, že má konkrétní částku platit, resp. že je po něm požadována. Podání poškozené, jímž se připojila k trestnímu řízení proti obžalovanému s nárokem na náhradu majetkové škody, bylo součástí spisového materiálu již v okamžiku umožnění prostudování spisu při skončení vyšetřování, k němuž se ale V. S. nedostavil. Příslušná informace byla nicméně uvedena v obžalobě podané státním zástupcem, která byla obžalovanému prokazatelně doručena dne 17. 8. 2022, kdy se poprvé dozvěděl o tom, že poškozená se připojila k trestnímu řízení s konkrétní částkou včetně úroku z prodlení (podruhé se totéž dozvěděl dne 26. 10. 2022, kdy bylo konáno hlavní líčení, na jehož počátku bylo po přednesení obžaloby státním zástupcem podle § 206 odst. 2 věty druhé tr. ř. podání poškozené přečteno, resp. konstatováno). Následujícího dne po obdržení obžaloby upozorňující i na to, že poškozená zdravotní pojišťovna se připojila k trestnímu řízení s nárokem na náhradu (majetkové) škody ve výši 26 795 Kč spolu s úrokem z prodlení, tedy dne 18. 8. 2022, tak měl V. S. poškozené plnit, a pakliže tak neučinil, což je evidentní a sám to nesporně, počínaje dnem 19. 8. 2022 se ocitl v prodlení. Přestože by tedy Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky mohla požadovat přiznání nároku na zaplacení úroku z prodlení již od naposledy uvedeného dne, na svých právech se sama zkrátila, pokud ve svém písemném podání ze dne 7. 10. 2021 žádala přiznání úroku z prodlení až ode dne právní moci rozsudku, stejně jako později v petitu nyní řešeného odvolání. Samotnou poškozenou takto vymezený požadavek je nepřekročitelný a z jeho rámce odvolací soud nemohl vystoupit, tedy nemohl poškozené přiznat více, než sama žádala, ač by na to měla nárok. Obžalovanému tak mohla být uložena povinnost k zaplacení úroku z prodlení teprve ode dne 20. 3. 2023 (datum tohoto rozhodnutí o podaném odvolání, kdy výrok učiněný v adhezním řízení nabývá právní moci) do zaplacení.

26. Další otázkou, již se poté odvolací soud musel zabývat, byla konkrétní výše úroku. Podle výše již

citovaného § 2 nařízení vlády č. 356/2013 Sb. výše úroku z prodlení odpovídá ročně repo sazbě stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o osm procentních bodů. K počátku prodlení obžalovaného došlo dne 19. 8. 2022, tedy v průběhu druhého pololetí roku 2022. Prvním dnem tohoto pololetí byl den 1. 7. 2022, k němuž tzv. 2T repo sazba České národní banky činila 7 % a úrok z prodlení tak činil 15 % p. a. (tato situace je nezměněna i k dnešnímu dni). V uvedené výši by tak poškozená měla nárok na jeho přiznání. Sama jej ale požaduje v nižší výši toliko 11,75 % (nesprávně úrokovou sazbu odvozuje již od prvního dne prvního pololetí roku 2022, kdy tzv. 2T repo sazba České národní banky činila 3,75 %). I zde ale platí, co již bylo výše uvedeno ohledně nepřekročitelnosti rámce toho, co poškozená požaduje.

27. Ač zde tedy existuje nárok poškozené na roční úrok z prodlení ve výši 15 % ode dne 19. 8. 2022 do zaplacení, limitován jako horní hranicí tím, co poškozená sama požadovala, tedy odvolací soud obžalovaného V. S. podle § 228 odst. 1 tr. ř. zavázal povinností zaplatit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky na náhradě majetkové škody vedle jistiny 26 795 Kč též úrok z prodlení z této částky toliko ve výši 11,75 % ročně a jdoucí až od 20. 3. 2023 do zaplacení. Samotná jistina mezi stranami nebyla sporná a lze k ní tak pro úplnost pouze dodat, že hmotněprávně je nárok na její zaplacení podložen ustanovením § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož má příslušná zdravotní pojišťovna vůči třetí osobě právo na náhradu těch nákladů na hrazené služby, které vynaložila v důsledku zaviněného protiprávního jednání této třetí osoby vůči pojištěnci, přičemž náhrada je příjmem fondů zdravotní pojišťovny.